

Filippinska läkarstudenter utvecklar handbok för teckenspråk inom sjukvården

12 september 2024

Foto: Adobe stock

Studenter från University of the Philippines-Manila (UPM) har tagit fram en handbok i filippinskt teckenspråk, specifikt inriktad på sjukvårdsrelaterade termer. Handboken, kallad MediSIGN, syftar till att förbättra kommunikationen mellan vårdpersonal och döva patienter, vilket ska underlätta sjukvårdens insatser för denna patientgrupp.

Enligt Alex Nathaniel Gagalac, representant för UPM:s Medicinstudenter för socialt ansvar (MSSR), beror en stor del av missförstånden inom sjukvården på språkbarriärer. Det kan i sin tur leda till att döva patienter inte söker vård i tid eller känner sig missnöjda med bemötandet de får.

I Filippinerna använder cirka 540 000 personer filippinskt teckenspråk (FSL) som sitt primära kommunikationsmedel. Trots det finns det en stor utmaning när det gäller att effektivt kommunicera med vårdpersonal. Enligt Regeena Lim från MSSR avstår många döva patienter från att söka vård på grund av rädslan för att inte bli förstådda. Några läkare är också osäkra när de ska kommunicera med döva patienter på grund av brist på kunskaper om teckenspråk. Regeena betonar att när vårdpersonalen gör en ansträngning att använda patientens eget språk ger det en djupare kontakt än när kommunikationen sker via skrift.

Handboken MediSIGN är utformad för att ge vårdpersonal grundläggande kunskaper i FSL och medicinska tecken för att samla in patientens sjukdomshistoria. Handboken har utvecklats i samarbete med Filippinska dövförbundet för att säkerställa att den är korrekt och respektfull gentemot dövas behov. MSSR planerar att sprida handboken till sjukhus och vårdcentraler över hela landet samt samarbeta med organisationer för att finansiera fler exemplar av boken.

Kenny Åkesson

Biden hyllar USA:s första döva borgmästare

12 september 2024

Foto: FB/ Mayor Neil of North Wales

Den 9 september hölls en historisk ceremoni vid Vita huset där president Joe Biden hyllade den amerikanska lagen för personer med funktionsnedsättning (ADA). En av höjdpunkterna under evenemanget var när Neil McDevitt, USA:s första döva borgmästare, introducerade president Biden. Neil, som är borgmästare i North Wales, Pennsylvania, har blivit en förebild inom dövsamhället och en symbol för kampen för funktionsnedsattas rättigheter.

Neil fick förfrågan av presidenten Biden om att introducera denne vid en ceremoni för ADA-lagen samtidigt som de uppmärksammade Dövmedvetenhetsmånaden.

Neil betonade i sitt tal vilken djup inverkan ADA haft på miljontals amerikaner, och menade att den gjort döva till förstklassiga medborgare i sina egna samhällen. Han påminde publiken om att många människor i yngre generationer inte vet hur världen såg ut före lagens tillkomst 1990. Att den yngre generationen har vuxit upp med ADA och kanske inte förstår hur kraftfull den förändringen var. Neil tillade att han med tiden har insett hur mycket vi är skyldiga de som kämpade för ADA 1990.

Vidare uttryckte Neil i sitt tal tacksamhet för Bidens engagemang för döva och personer med funktionsnedsättning. Neil delade även ett personligt ögonblick då han nämnde att hans fru Sarah är lärare, precis som Jill Biden. Varpå Joe Biden skämtsamt sa att de hade mycket gemensamt.

Under ceremonin hyllade presidenten Neil för hans historiska roll som den första döva borgmästaren i USA och sa att det är viktigt att fortsätta skydda och främja

medborgerliga rättigheter för alla, inklusive döva.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Brons till dövblind judobrottare i Paralympics

12 september 2024

Foto: MediaPi

I lördags den 7 september tog den dövblinda judokan Cyril Jonard från Frankrike sin tredje paralympiska medalj. Han vann ett brons i klassen J1 - 90 kg för blinda idrottare. Nu avslutar han en lång och framgångsrik karriär, vid 48 års ålder.

Efter starka insatser i åttondels- och kvartsfinalerna, visade Cyril på stor uthållighet i semifinalen men förlorade till slut efter en spännande fyra minuters förlängning. Uthållig och beslutsam kämpade han vidare i sin bronsmatch och vann en bronsmedalj. Domarna gav taktila signaler på Cyrils hand och rygg under matcherna.

Medaljen var inte Cyrils första. I Aten 2004 vann han guld och i Peking 2008 tog han hem silvret. Nu kompletterar han därmed sin medaljsamling med en bronsmedalj som återspeglar hans imponerande idrottskarriär.

Inför kamerorna på fransk TV meddelade Cyril att han nu vid 48 års ålder pensionerar sig, med stöd av den franska publiken och sin familj. Han avslutade ögonblicket med att dansa Macarena.

Cyril avslutar därmed sin karriär där han tagit över 200 nationella och internationella medaljer, inklusive 13 världstitlar (i mästerskap för blinda och döva) och fyra medaljer vid Deaflympics (två silver och två brons). Dessutom blev han utnämnd till Riddare av Hederslegionen 2004, efter att guldet i Aten.

Aurélien Manceaux, MédiaPi

Översatt och redigerad av Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Historiskt samarbetsavtal mellan Norges Dövförbund och Hörselskadades Landsförbund i Norge

12 september 2024

Foto: Envato

Norges Dövförbund och Hörselskadades Landsförbund i Norge undertecknade ett historiskt samarbetsavtal den 5:e september 2024, med målet att stärka sitt arbete för döva och hörselskadade i landet.

Genom detta avtal hoppas organisationerna att kunna använda sina respektive resurser mer effektivt genom att dela kunskap och erfarenheter. Det för att tillsammans arbeta för ett samhälle där alla, oavsett hörsel och språk, har samma möjligheter. Båda organisationerna kommer att behålla sina specifika expertroller.

I ett pressmeddelande berättar förbundsledaren för Norges Dövförbund, Jannicke Kvitvær att deras medlemmar är beroende av båda organisationernas arbete. Många teckenspråkiga använder hörseltekniska hjälpmedel, och flera hörselskadade har nytta av teckenspråk i olika situationer.

Björg Kampestuen-Berntzen, förbundsledare för Hörselskadades Landsförbund, uttrycker också sin glädje över avtalet och ser fram emot att tillsammans kunna driva viktiga frågor på både nationell och lokal nivå.

Mona Riis

Teckenrapport och Deaf Journalism Europe-projektet på Dövas Dag

12 september 2024

Foto: Dövas Dag

Nu i helgen den 13-15 september sker Dövas Dag på en kryssningsbåt mellan Stockholm och Helsingfors. Teckenrapport kommer att finnas på plats.

Teckenrapport är ett delresultat av EU-projektet "Deaf Journalism Europe" (DJE). Nu har Teckenrapport funnits i ett år och fler och fler av er har hittat våra nyheter på vår hemsida och våra sociala medier.

Har du funderingar, synpunkter, tips eller förslag om Teckenrapport? Är du nyfiken på vad projektet DJE har gjort under ett år och planerar att göra framöver? Nu har du chansen att få träffa några bakom Teckenrapports redaktion under Dövas Dag. Teckenrapport kommer nämligen att finnas med på plats vid utställningen tillsammans med Teckenbro.

VGT Nieuws, vår partner i Belgien, ska också vara med på kryssningen och göra ett reportage om hur svenskarna firar Internationella teckenspråksdagen. Passa på att träffa dem också!

Hoppas vi ses vid utställningen på lördag den 14 september kl. 10-16 på däck 6.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Tre döva åtalade för penningtvätt i USA

12 september 2024

Foto: Adobe stock

Tre döva personer boende i Maryland, USA, har åtalats för att ha lurat till sig över en miljon amerikanska dollar genom romansbedrägerier och andra internetbedrägerier. Åtalet avslöjades av USA:s justitiedepartement i ett pressmeddelande. Enligt åtalet ska de tre personerna ha använt olika metoder för att tvätta pengar, inklusive att skapa företag och bankkonton för att dölja de bedrägliga transaktionerna.

De misstänkta, Chidi Olujie, Jennifer Chibueze och Jessica Nortey anklagas för att ha varit delaktiga i ett antal penningtvättar genom olika bedrägerier mellan 2016 och 2019. Bland bedrägerierna fanns ett romansbedrägeri där en person lurades på över 774 000 dollar, samt flera andra incidenter som involverade falska affärstransaktioner och stölder från bankkonton.

Ett av de större bedrägerierna involverade en affärsöverenskommelse år 2018 där offren trodde att de genomförde legitima transaktioner men lurades på över 84 000 dollar. År 2019 stals 140 000 dollar från en persons bankkonto, och samma år hackades ett företag via ett så kallat "VD-bedrägeri", vilket ledde till att över 37 000 dollar felaktigt skickades till de misstänkta konton.

Chidi, en av de åtalade, är känd bland döva i Washington D.C. och Maryland då han tidigare arbetat som tolk för döva och bland annat tolkat för både Washington D.C:s borgmästare och Marylands guvernör. Jennifer har tidigare arbetat för en organisation som stöder personer med funktionsnedsättning och tog examen från Gallaudet University 2017. Jessica har arbetat inom personalavdelningen på Gallaudet och tidigare även inom universitetets ekonomienhet.

De tre åtalade riskerar nu upp till 20 års fängelse om de fälls för penningtvätt samt ytterligare två år för identitetsstöld. Enligt åtalet ska de ha kommunicerat med

varandra via textmeddelanden och WhatsApp för att koordinera sina aktiviteter och förflytta pengar.

I ett internt meddelande till personal och studenter vid Gallaudet erkände universitetet att de var medvetna om åtalet. En av de åtalade, som var anställd på universitetet, har placerats på administrativ ledighet. Gallaudet försäkrade att det inte finns några indikationer på att universitetets system eller medarbetares personuppgifter har avslöjats i samband med brottsutredningen.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

HRF räddade kravet på teleslingor i publika lokaler

12 september 2024

Foto: Peter Knutson/HRF

Efter ett intensivt påverkansarbete har Hörselskadades Riksförbund (HRF) lyckats med en viktig seger för hörselskadade personer. Boverket har beslutat att behålla kravet på teleslingor, eller liknande tekniska lösningar, i publika lokaler. De nya byggreglerna som träder i kraft den 1 juli 2025 kommer att kräva att alla samlingslokaler och receptioner erbjuder system för ljudöverföring till hörhjälpmedel. Detta gäller oavsett lokalens storlek, vilket innebär en potentiell förbättring jämfört med dagens regelverk.

HRF har under det senaste året kämpat för att stoppa ett förslag från Boverket som hotade att ta bort kravet på teleslingor i publika lokaler, med motiveringen att förenkla byggreglerna. HRF varnade för att detta skulle innebära ett stort steg bakåt för tillgängligheten för personer med hörselnedsättning. Enligt HRF skulle över en halv miljon hörapparatanvändare riskera att stängas ute från viktiga delar av samhället, som kultur, politik och andra offentliga evenemang, om kravet på

teleslingor togs bort. För att möta detta hot startade HRF kampanjen "Rädda teleslingorna!" och mobiliserade hörselskadade runt om i landet. Genom deras påverkansarbete lyckades HRF få Boverket att ändra sitt förslag.

HRF:s förbundsordförande, Ulf Olsson, uttryckte sin lättnad och glädje över beslutet och betonade att det är ett stort framsteg för hörselskadade i Sverige. Ulf berättar till tidningen Auris att detta visar att när en organisation med enad kraft kämpar för att uppnå förbättringar, ger det resultat.

De nya reglerna kommer att kräva att system för ljudöverföring till hörhjälpmedel installeras i alla publika lokaler, oavsett storlek. Att jämföra med dagens krav som endast gäller ny- och ombyggda lokaler som rymmer över 50 personer. Nu är det i stället behovet som ska avgöra när installation ska göras, vilket innebär att till exempel en liten biosalong kan omfattas av kravet medan ett större café inte gör det.

Även om Boverkets förslag har skickats till EU-kommissionen för godkännande, förväntas de nya reglerna träda i kraft den 1 juli 2025.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Kommunfullmäktige om fritidsgården Fritte

12 september 2024

Foto: Fritte

Lea Strandberg från Miljöpartiet (MP) har tidigare i år lagt fram en motion till Örebro kommun med syftet att stärka verksamheten vid fritidsgården Fritte i Örebro. I våras ökade kommunen verksamhetsbidraget och beslutade nyligen att motionen därmed är tillgodosedd, men Lea är inte nöjd.

Fritte är en viktig mötesplats för döva och hörselskadade ungdomar i kommunen. I våras ökade Kultur- och fritidsnämnden sitt verksamhetsbidrag till Fritte med 600 tusen kronor, efter en tids kritik då gården tvingats hålla stängt. Samtidigt lade Lea fram en motion som innehöll fyra förslag till beslut:

- Att Örebro kommun omedelbart tillför medel för att säkerställa att fritidsgården kan hålla sina befintliga öppettider.
- Att frågan om finansiering och öppettider prioriteras vid nästa kommunfullmäktigemöte.
- Lea föreslog även att kommunen i dialog med de berörda säkerställer att fritidsgården kan hålla sina öppettider även på lång sikt.
- Slutligen framhöll hon att döva och hörselskadade ungdomar ska garanteras en fritidsgård där de kan kommunicera på teckenspråk med personalen, vilket är avgörande för att verksamheten ska möta deras behov.

Motionen anses vara tillgodosedd

Men hos kommunfullmäktige har beslutet i frågan dragit ut på tiden och bordlagts vid flera tillfällen. Ärendet behandlades först av Kommunstyrelsen som i februari 2024 och har sedan dess diskuterats vid ytterligare fem möten under våren. Samtidigt ökade Kultur- och fritidsnämnden i våras verksamhetsbidraget till Fritte med 600 tusen kronor. Denna förstärkning skulle möjliggöra för fritidsgården att ha två heltidsanställda och tre personal på plats varje kväll, samt att genomföra viss sommarverksamhet.

Till slut beslöt kommunstyrelsen i juni att de stod bakom Miljöpartiets bedömning att Fritte behövde stärkt finansiering men att de ansåg motionen redan är tillgodosedd, i och med det extra tillskottet av nämnden. Kommunstyrelsen föreslog att kommunfullmäktige skulle anse att motionen var besvarad. Vidare beslöt kommunfullmäktige vid sitt senaste möte den 28 augusti att anta kommunstyrelsens förslag. Men Lea menar att detta inte räcker, att motionen inte är besvarad eftersom den innehöll flera förslag och trycker på att kommunen ska ta ett större ansvar än att bara tillskjuta dessa pengar. Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Örebropartiet, Sverigedemokraterna och Liberalerna, röstade alla för att kommunfullmäktige istället skulle bifalla motionen.

Lea är inte nöjd

Teckenrapport tog kontakt med Lea och frågade varför hon inte är nöjd med att det tillskjutits 600 tusen kronor i verksamhetsbudgeten för Fritte. Hon säger att majoriteten tycker att de nu tillgodosett att ha en tillgänglig och likvärdig fritidsgård genom att öka budgeten med 600 tusen kronor, men att Miljöpartiet inte håller med. De ser att behovet är större, att kommunen behöver ta sitt ansvar och inte bara överlämna ansvaret till Scenit som driver verksamheten.

Kultur- och Fritidsnämnden berättar för Teckenrapport att Scenit får 1 450 000 kronor för sina åtaganden att bedriva en öppen fritidsgårdsverksamhet för teckenspråkiga ungdomar och att nämnden även står för hyreskostnaderna. Bidraget kommer att vara detsamma nästa år så dessa 600 tusen kronor som tillkom i år är inte tillfälliga.

Lokal i behov av uppgradering

Fritte håller idag till i en källarlokal och Frittes fritidsföreståndare Desirée Kalm menar att de behöver en lokal som har bättre tillgänglighet. Nuvarande lokal behöver bättre belysning för anpassning till personer med dövblindhet, förstärkt WiFi och bättre möjlighet att ha permanenta möbler. Som det är idag så går det mycket tid och resurser till att dagligen ommöblera för att det ska bli en fritidsgård. Desirée menar att man hellre önskar en lokal i centrum som enbart är för de teckenspråkiga ungdomarna, men enligt kommunen finns det inga lokaler lediga i centrala Örebro. Under tiden som de är i sin nuvarande lokal måste de själva stå för de tillgänglighetsanpassningar som de är i behov av, men medel finns inte då Frittes medel går direkt till verksamheten och personalkostnaderna.

Lea menar att Scenit är en kulturförening som inte har samma skyldighet och ansvar som Örebro kommun har. Kultur- och Fritidsnämnden säger i sin tur att det finns fler fritidsgårdar som har andra utförare än kommunen som till exempel Brickebacken där föreningen Trädet driver en fritidsgård. Den politiska bedömningen handlar bland annat om hur de kan erbjuda bästa möjliga verksamhet i förhållande till de resurser som finns.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Två svenska medaljer vid NBM i discgolf

12 september 2024

Foto: Philip Nielsen

Den 6-7 september samlades rekordmånga deltagare på ön Bornholm i Danmark för att tävla i Nordiska och Baltiska mästerskapen för döva i discgolf (NBM). Sverige skickade sex deltagare, fem herrar och en dam och kom hem med två medaljer.

Sverige skickade sex deltagare; Mimmi Granat, Victor Jannerlid Söderberg, Tommie Svensson, Mikael Svensson, Lukas Frisälv-Jurka, Martin Johansson samt Jade Osbeck som huvudansvarig.

Jade berättade för Svenska Dövidrottsförbundet att banan på Bornholm har många hinder och tekniska svårigheter. Det som också gjorde årets NBM mer spännande var att antalet deltagare nästan hade fördubblats sen förra året, vilket innebar hårdare konkurrens. 32 herrar och 5 damer tävlade om segern i årets upplaga, där Sverige hade som mål att ta hem minst en medalj.

Efter två dagar och tre ronder hade Sverige uppnått målet och tagit två medaljer, ett silver och ett brons. Bland herrarna var det jämnt, särskilt mellan ettan och tvåan samt mellan trean och fyran. Victor kunde till slut bärga hem silvret med +27. Endast ett kast mer än guldmedaljören Kairo Reiu från Estland. Näst bästa svensk var Mikael som slutade på fjärde plats med +33, endast ett kast mer än trean, Janne Koskela från Finland. Resten av svenskarna slutade mellan 12:e och 19:e plats.

På damsidan vann norskan Eirin Brun guld med +31. Silvret gick till Anette Ojastu från Estland med +48 och bronset bärgades av Mimmi med +58.

Nästa NBM blir i Lettland 2026.

Kenny Åkesson

Ungraren Ádám Kósa utsedd till statssekreterare för funktionshinderfrågor

12 september 2024

Foto: EU/Fred Marvaux

Den före detta ungerska ledamoten i Europaparlamentet, Ádám Kósa har utsetts till statssekreterare för funktionshinderfrågor i Ungern av landets premiärminister Viktor Orbán. Sekretariatet har bildats efter att FN kritiserat Ungern för att inte ha uppfyllt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Uppdraget inleddes den 1 september.

Ádám nämner att han har stor erfarenhet av att arbeta för rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och är nu hedrad över det nya uppdraget. Han skriver på sin Facebooksida att Ungern har tagit ett stort steg genom att inrätta detta särskilda sekretariat för personer med funktionsnedsättningar. Enligt honom har regeringen gjort mycket de senaste åren för att förbättra vården för dessa personer. I och med sitt uppdrag vill Ádám göra allt han kan för att hjälpa Ungern att utvecklas och för att garantera att personer med funktionsnedsättningar blir mer integrerade i samhället.

Den 49-årige juristen Ádám är sedan 2022 ordförande i det internationella Dövidrottsförbundet. Dessförinnan var han ordförande i Ungerns dövförbund mellan 2005-2022. Från 2009 till 2024 var han även ledamot i Europaparlamentet för Fidesz-partiet. Fidesz, är ett högerextremt parti lett av premiärminister Viktor som har ett nära band med Rysslands president Vladimir Putin. Sedan Fidesz kom till makten 2010 har oppositionen blivit alltmer undertryckt, yttrandefriheten har begränsats, rättsväsendet har påverkats och valen är inte längre rättvisa.

År 2020 släppte FN:s funktionsrättskommitté en rapport som konstaterade att Ungern inte uppfyllde konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättningar placeras fortfarande på institutioner, vilket isolerar dem i stället för att hjälpa dem att leva självständigt. I rapporten fanns rekommendationer till Ungern. Ett av de största problemen i Ungern är förmyndarsystemet, som tar bort rätten för personer med funktionsnedsättningar att fatta sina egna beslut. Trots upprepade krav på reformer har lite förändrats. Barn med funktionsnedsättningar har också ofta svårt att få tillgång till inkluderande utbildning. Många föräldrar känner sig tvingade att skicka sina barn till institutioner eftersom det inte finns tillräckligt med stöd tillgängligt hemma.

År 2023 uttryckte FN:s funktionsrättskommitté besvikelse i en uppföljningsrapport och konstaterade att Ungern hade gjort lite med rekommendationerna. Problem som utestängning, diskriminering och brist på adekvata tjänster kvarstår, vilket hindrar personer med funktionsnedsättningar från att få det stöd de behöver för att fullt ut delta i samhället. Det nya ungerska sekretariatet för funktionsnedsättningsfrågor, med Ádám i spetsen, måste garantera att landet verkligen förbättrar rättigheterna och levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättningar.

Skrivet av Jos de Winde, Dnieuws

Översatt och redigerad av Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com